

secretariaat
tel. (051)63 31 08
info@vbs.dewijzer.be

afdeling Aarsele Molenweg 2 8700 Aarsele	afdeling Kanegem Kanegemstraat 168 8700 Kanegem
---	--

Anti-pestbeleid de Wijzer Aarsele - Kanegem

1. Herstelwijzer, één van de 6 pijlen van ons SWP.....	2
2. Duiding.....	4
3. Plagen - Ruzie maken - Pesten.....	6
3.1. Plagen.....	6
3.2. Ruzie maken.....	6
3.3. Pesten.....	6
3.3.2. De verschillende vormen van pesten.....	7
3.3.3. De verschillende partijen bij pesten.....	8
3.3.4. De gevolgen van pesten op de slachtoffers.....	8
3.3.5. De gevolgen van pesten voor de pester.....	9
3.3.6. Gevolgen van pesten voor de omstaanders.....	10
3.4 . Online pesten.....	10
3.4.1 De definitie van online pesten.....	10
3.4.2 De verschillende vormen van online pesten.....	10
3.4.3. De verschillende partijen bij pesten (zie 3.3.3).....	11
3.4.4 De gevolgen van online pesten (zie 3.3.4).....	11
4. Cirkelen op onze school.....	12
5. Preventieve en proactieve aanpak van pesten op onze school.....	14
5.1. Preventief en proactief werken.....	14
5.1.2. Preventief en proactief werken in de klas.....	16
6. Actief herstelgerichte aanpak van pesten op onze school.....	18
6.1. Actief herstelgericht werken op de speelplaats en in de schooltuin.....	18
6.2. Actief herstelgericht werken met de klas, een kleine groep of individueel..	19
7. Anti-pestbeleid.....	22
7.1 Van eerste melding tot nazorg.....	22
7.2. Rollen en verantwoordelijkheden.....	23
8. Ouderbetrokkenheid.....	24
9. Opleiding en bijscholing.....	25

1. Herstelwijzer, één van de 6 pijlen van ons SWP

De visie van onze school is opgebouwd rond zes pijlers, ook wel wijzers genoemd. Eén daarvan is de herstelwijzer. Hoewel het woord anders doet vermoeden, ligt de nadruk vooral op preventie en een proactieve aanpak van pestgedrag. Pesten is een ernstig probleem dat grote gevolgen kan hebben voor het welzijn en de ontwikkeling van kinderen. Daarom streven wij als lagere school naar een veilige, respectvolle en warme leeromgeving, met een verbindend schoolklimaat. Waarin elk kind zichzelf kan zijn, zich goed voelt en zich optimaal kan ontplooien.

Preventie vormt hierbij een belangrijke basis. Het richt zich op het versterken van een positieve groepsfeer en een verbindend schoolklimaat, het aanleren van sociale vaardigheden, het vergroten van de weerbaarheid van kinderen en het creëren van een toffe en veilige schoolomgeving. Door hier structureel op in te zetten, leggen we de fundamenten voor een school waar iedereen zich welkom voelt.

Naast preventie is ook een proactieve houding essentieel. Dit betekent dat we alert zijn op signalen van beginnend pestgedrag of spanningen binnen de groep. We observeren, luisteren en gaan in gesprek nog voordat problemen escaleren, steeds vanuit een verbindende en respectvolle houding. Op die manier kunnen we niet alleen pestgedrag voorkomen, maar ook tijdig bijsturen wanneer dat nodig is. Proactief handelen draagt bij aan een duurzaam verbindend schoolklimaat, waarin we snel en doeltreffend kunnen ingrijpen waar dat van belang is.

De herstelwijzer verwijst ook naar het aspect van herstel. Ondanks al onze inspanningen kunnen incidenten van pestgedrag zich soms voordoen. In die gevallen kiezen wij bewust voor een herstelgerichte aanpak. We pakken het ongewenste gedrag aan, maar net zo belangrijk is het herstellen van de onderlinge relaties. Dit gebeurt via open gesprekken, het stimuleren van verantwoordelijkheid bij alle betrokkenen en het werken aan wederzijds begrip en het herstel van vertrouwen. Wij geloven dat duurzame oplossingen ontstaan vanuit verbondenheid en respect. Het verschil tussen sanctiebeleid en herstelbeleid is dat bij sanctie dat men een dader zoekt en een straf uitspreekt, terwijl de andere navraag doet en dan kijkt hoe deze situatie in de toekomst vermeden kan worden.

2. Duiding

Onze schoolvisie omtrent de pijler herstelwijzer willen we in dit plan verduidelijken. Dit is bedoeld voor het schoolpersoneel, maar ook voor alle betrokkenen die met de school verbonden zijn. We kiezen voor een actieve en gezamenlijke aanpak, waarbij leerkrachten, leerlingen en ouders samenwerken aan een veilige en verbindende schoolomgeving waar pesten geen plaats heeft. Zo bouwen we elke dag een school waarin iedereen zich gezien, gewaardeerd en gesteund voelt. We zijn al verschillende jaren bezig om dit systematisch uit te bouwen.

We werken hierbij evidence-informed onderwijs: Hierbij steunt onze aanpak op artikelen, onderzoeken en wetenschappelijke studies die aantonen dat herstelgericht werken een effectieve en duurzame methode is in het voorkomen en aanpakken van pesten en dit toetsen we aan onze school en onze ervaringen. Deze inzichten bevestigen dat herstelgerichte methodieken bijdragen aan verbondenheid, verantwoordelijkheid en daadwerkelijke gedragsverandering, en vormen daarom een stevige onderbouwing voor ons beleid. We moeten geloven dat het zal lukken (Albert Bandura / Pygmalioneffect).

Sinds het schooljaar 2020-2021 werken we samen met de hogeschool Vives Kortrijk. Elk jaar werkt een groep van 8 studenten (van bacheloropleidingen Toegepaste Psychologie, Sociaal Werk, Orthopedagogie, Maatschappelijke Veiligheid en Lager Onderwijs) op onze school hun bachelorproef uit rond het thema herstelgericht werken. Daarnaast is er al enkele jaren een student van de bachelor Toegepaste Psychologie die deel uitmaakt van ons team. Deze student brengt kennis binnen, denkt mee en werkt concrete zaken uit.

Een van onze zorgcoördinatoren was jarenlang ondersteuner bij leerlingen met basisaanbod, type 9 autisme en type 3 moeilijk gedrag. Haar expertise is een enorme meerwaarde geweest bij het uitbouwen van onze herstelgerichte schoolwerking.

Dankzij deze samenwerking met verschillende actoren zien we al heel wat realisaties op onze school: nieuwe werkgroepen zoals de werkgroep herstelgericht werken, nieuwe werkvormen zoals de proactieve cirkel, en concrete initiatieven zoals de caravan. Via het operationeel plan wordt duidelijk dat er voortdurend wordt gewerkt aan dit antipestbeleid.

In het nieuwe leerplan Op stap en de minimumdoelen valt herstelgericht werken onder 9.3. (veiligheid en verantwoordelijkheid nemen) en dit gaat over de domeinen leren leren, socio-emotionele en ook L.O. en motoriek.

Op basis van ons huidige, effectieve pestactieplan zullen we de volgende stap zetten naar een overkoepelend **integriteitsbeleid**. Hiermee verbreden we onze focus van pesten naar alle vormen van grensoverschrijdend gedrag, waaronder discriminatie, uitsluiting en (seksueel) grensoverschrijdend gedrag. In de komende periode willen we onze bestaande praktijk verder formaliseren in een integriteitsbeleid met daarbij een handelingsprotocol voor preventie, signalering en aanpak.

Uiteindelijk zal dit alles geborgd worden in een integraal **relatiebeleid**, waarin sociaal-emotionele ontwikkeling en veilige interacties centraal staan.

3. Plagen - Ruzie maken - Pesten

3.1. Plagen

Kinderen gebruiken de termen pesten en plagen vaak door elkaar. Het is belangrijk dat ze duidelijk weten wanneer plagen pesten wordt.

Plagen is een incident waarbij de plager de geplaagde voor de gek houdt en hem geen pijn wil doen. De machtsverhoudingen zijn ongeveer gelijk en het “slachtoffer” is in staat om zich te verweren en er zijn geen blijvende psychische en/of fysische letsels.

3.2. Ruzie maken

Dat kinderen zich niet altijd als engeltjes gedragen, is heel normaal. Kinderen zijn geen doetjes en daar moeten ze zelf (en hun ouders) mee leren omgaan. Al het geruzie verbieden om zo pesten en geweld te voorkomen, werkt niet. Ruzie maken is voor kinderen erg belangrijk. Het helpt hen om sociale vaardigheden te ontwikkelen: hoe onderhandel ik, hoe reageer ik op geweld, wanneer ga ik te ver? Terwijl ze ruzie maken, zoeken ze zichzelf en hun weg in de wereld. Maar het kan natuurlijk niet de bedoeling zijn dat ze elkaar pijn doen. Bij ruzie is er sprake van een evenwichtige machtsverhouding. Ruziemaken komt soms voor en de uiteindelijke bedoeling van dat moment kan ook wel pijn doen zijn, hoewel dit snel weer vergeten kan worden.

3.3. Pesten

Een vaak gebruikte definitie van pesten komt van Dan Olweus (1993, o.a. in Veenstra, 2005): ‘Pesten is een antisociaal agressief gedrag waarbij het slachtoffer herhaaldelijk en langdurig negatieve handelingen (mishandelingen) moet ondergaan van materiële, fysieke of psychische aard door één of meerdere pestkoppen. De gepeste is niet in staat zich te verdedigen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Pesten heeft negatieve gevolgen voor het slachtoffer. Deze mag niet voor zichzelf opkomen noch zich verweren. Doet hij dit wel, dan kan dit voor de pester(s) een reden zijn om hem nog harder aan te pakken.’

Negatieve handelingen zijn handelingen waarbij met opzet een ander schade berokkend wordt, en/of met opzet een ander benadeeld wordt, en/of met opzet een ander lastiggevallen wordt.

3.3.1. Kenmerken van pesten

- **Het gebeurt herhaaldelijk**
Het is geen eenmalige ruzie of een losse opmerking, maar het slachtoffer wordt telkens opnieuw uitgelachen, uitgesloten, pijn gedaan of vernederd.
- **Het is vaak gericht op dezelfde persoon**
Het is dus gericht en persoonlijk.
De leerling die gepest wordt, raakt geïsoleerd.
- **Er is een onevenwicht in macht**
Het is een machtsverhouding.
Het slachtoffer voelt zich machteloos en durft vaak niets terug te doen of te zeggen.
- **Het is een groepsgebeuren**
Het is iets waarbij meerdere personen betrokken zijn.
Elk speelt daarbij zijn actieve of passieve rol.
Pesten gebeurt steeds in groep en daarom is stoppen met pesten een groepsgebeuren.
- **Het is bedoeld om te kwetsen**
De pester wil met zijn gedrag iemand pijn doen, vernederen of bang maken.
Het slachtoffer voelt zich verdrietig, bang, boos of onzeker.
Het morele herstel voor het slachtoffer kan moeilijk zijn.

3.3.2. De verschillende vormen van pesten

- **Verbaal pesten**
Pesten met woorden zoals uitschelden, uitlachen, belachelijk maken, roddels verspreiden, iemand beledigen, bedreigen, intimideren...
- **Fysiek pesten**
Pesten met het lichaam zoals slaan, schoppen, duwen, knijpen...
- **Relationeel pesten/sociaal uitsluiten**
Iemand buitensluiten of sociaal isoleren zoals niet laten meespelen, negeren, niet uitnodigen voor een activiteit...

- **Psychisch en emotioneel pesten**
Iemand bang maken, onzeker maken, zelfvertrouwen ondermijnen of het zelfbeeld beschadigen zoals geheimen verklappen, schuldgevoelens aanpraten, iemand manipuleren, leugens verspreiden, stalken...
- **Materieel pesten**
Iemand zijn spullen beschadigen, afpakken of verstoppen zoals schoolgerief in de vuilbak gooien, eten afpakken, spullen vernielen...
- **Online pesten - cyberpesten** (zie punt 4)

3.3.3. De verschillende partijen bij pesten

- De **pester** is degene die het pestgedrag initieert of uitvoert.
- Het **slachtoffer** is degene die herhaaldelijk, langdurig en opzettelijk gekwetst wordt door de pester.
- **Omstanders** zijn kinderen die getuige zijn van het pesten.
De **assistenten** en de **versterkers** nemen actief deel aan en pesten mee met de pester. De versterkers moedigen het pestgedrag aan.
De **buitenstaanders** kijken toe, maar grijpen niet in. De **verdedigers** komen op voor het slachtoffer.

3.3.4. De gevolgen van pesten op de slachtoffers

- **Emotionele en psychische gevolgen**
Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat pesten kan leiden tot mentale gezondheidsproblemen (angst, depressie, PTSS, slaapstoornissen...) en deze kunnen jarenlang aanhouden. Ze hebben een negatieve invloed op hun dagelijks functioneren en kunnen leiden tot een vertekend zelfbeeld en verstoorde relatievorming.
- **Fysieke gevolgen**
Slachtoffers krijgen te maken met directe lichamelijke gevolgen (breuken, snijwonden, kneuzingen...). Chronische stress door voortdurende blootstelling aan pestgedrag kan het immuunsysteem verzwakken, waardoor slachtoffers vatbaarder worden voor infecties en ziektes.
- **Psychosomatische klachten**
Stress en angst veroorzaken lichamelijke klachten zonder fysieke oorzaak

(hoofdpijn, buikpijn...).

- **Schoolse gevolgen**

Door de constante angst en stress kunnen slachtoffers moeite hebben om zich te concentreren op hun schoolwerk, wat leidt tot slechte prestaties en verminderde leerresultaten. Veel slachtoffers van pesten vermijden school uit angst voor confrontaties, wat leidt tot verhoogd verzuim. In ernstige gevallen kan dit zelfs leiden tot voortijdige schooluitval, wat hun toekomstige schoolse en beroepsmatige kansen schaadt.

3.3.5. De gevolgen van pesten voor de pester

- **Sociale en relationele gevolgen**

Pesters hebben vaak moeite om gezonde relaties te vormen en te onderhouden.

Sociale uitsluiting is een gevolg. Daders van pesten kunnen door hun agressieve gedrag worden uitgesloten door leeftijdsgenoten, wat leidt tot sociale isolatie. Deze uitsluiting kan hun gevoel van eigenwaarde aantasten en hun negatief gedrag nog meer versterken.

Er kan een vertekend egocentrisch zelfbeeld ontstaan: ik kan alles bereiken, iedereen zal buigen voor mij, ik win altijd.

- **Juridische en schoolse gevolgen**

Pesters kunnen te maken krijgen met disciplinaire maatregelen op school met eventuele schorsing of verwijdering tot gevolg. Deze maatregelen kunnen hun schoolloopbaan beïnvloeden: overzitten, secundair onderwijs niet afmaken...

Daarnaast kunnen pesters te maken krijgen met juridische consequenties.

- **Emotionele en psychologische gevolgen**

Schuldgevoelens en angst voor vergelding komen voor. Veel pesters ervaren schuldgevoelens over hun gedrag en zijn bang voor vergelding van hun slachtoffers of autoriteiten. Deze angst kan leiden tot stress en angststoornissen.

Vaak wordt pestgedrag veroorzaakt door onderliggende problemen zoals problemen thuis, gebrek aan aandacht, of eigen onzekerheden. Als deze problemen niet worden aangepakt, kunnen ze leiden tot langdurige emotionele problemen voor de pesters.

3.3.6. Gevolgen van pesten voor de omstaanders

Getuigen van pesten kunnen zich **machteloos** voelen omdat ze niet weten hoe ze effectief kunnen ingrijpen. Ze kunnen ook **schuldgevoelens** ontwikkelen omdat ze niet hebben geprobeerd om het pestgedrag te stoppen.

Omstanders kunnen angstig worden, vooral als ze vrezen dat ze het volgende doelwit van pesten zullen zijn. Dit kan leiden tot **verhoogde stressniveaus** en **angststoornissen**.

Getuigen kunnen bang zijn voor chantage en daarom leren om te zwijgen als ze iets zien gebeuren dat niet correct is.

3.4 . Online pesten

3.4.1 De definitie van online pesten

Online pesten, ook wel cyberpesten of digipesten genoemd is het herhaaldelijk en doelbewust lastigvallen, bedreigen, beledigen of uitsluiten van iemand via digitale communicatiemiddelen zoals internet, sociale media (Instagram, Facebook, TikTok), sms, e-mail, chatprogramma's en forums. Het kenmerkt zich door de anonimiteit van de dader, het snelle verspreiden (viraal gaan) van kwetsende content, en de 24/7-aard van de aanvallen, waardoor het slachtoffer zich nergens veilig voelt (bron wikipedia).

3.4.2 De verschillende vormen van online pesten

- **Uitsluiting**
Blokkeren op sociale media of in chatgroepen.
Ongevraagd verwijderen uit online groepen.
Het negeren van berichten = ghosting.
- **Beledigen en roddelen**
Het plaatsen van kwetsende opmerkingen onder berichten of foto's.
Het verspreiden van geruchten en discriminerende opmerkingen.
- **Belachelijk maken**
Versturen van beschamende foto's of video's naar een groot publiek.
Aanmaken van nepaccounts onder de naam van het slachtoffer.
Verspreiden van vertrouwelijke informatie zonder toestemming.
- **Bedreigen en intimideren**
Sturen van dreigende berichten via sociale media of berichten-apps.
Overmatig spammen (massaal en ongevraagd sturen van digitale berichten)

of stalken via meerdere kanalen.

- **Subtiele vormen**

Negeren en buitensluiten in digitale omgevingen.

Het gebruik van “hashtags” waarbij iemand negatief wordt geassocieerd met een bericht of foto.

3.4.3. De verschillende partijen bij pesten (zie 3.3.3)

De betrokkenen zijn dezelfde als bij pesten maar met het grote verschil dat de daders en de omstaanders ook anoniem kunnen zijn.

3.4.4 De gevolgen van online pesten (zie 3.3.4)

4. Cirkelen op onze school

Op onze school zetten we al veel jaren in op het **cirkelen** in de klassen van de lagere school. Door het cirkelen op onze school consequent toe te passen proberen we een herstelgericht en verbindend leer- en leefklimaat te creëren. Omdat deze werkvorm heel belangrijk is binnen proactief en actief herstelgericht werken, willen we deze vorm eerst verduidelijken. We leggen onze cirkels hiërarchisch uit van preventief en proactief naar actief.

Aan het begin van het schooljaar starten we met een **normencirkel** om samen afspraken te maken. Daarna volgen om de twee weken **proactieve cirkels**, waarin we tijd nemen om te delen, te luisteren en de klasgroep te versterken. Wanneer er zich een probleem, discussie, crisis, ruzie voordoet dan schakelen we over naar **responsieve cirkels**. Dat kunnen bijvoorbeeld een **koffietascirkel**, een **oase**, een **crisiscirkel** of een **steuncirkel** zijn. Bij een pestprobleem zetten we **herstelcirkels** in om samen de schade te herstellen en opnieuw verbinding te maken.

- **Normencirkel**

Doel: het tegemoetkomen aan de noden van de groep door samen groepeerse klasafspraken te maken. Wat is voor jou nodig om je goed te voelen in de groep?

Wanneer: het begin van het schooljaar.

Voor wie: nieuwe groep.

- **Proactieve cirkel**

Doel: het creëren van een sfeer waar veiligheid heerst om de leerlingen open te laten spreken en luisteren. Deze cirkel stimuleert ook de verbondenheid.

Wanneer: om de 2 weken in de klas

Voor wie: we cirkelen met de leerlingen van het eerste leerjaar tot en met het zesde leerjaar.

Dit is de enige cirkelwerkvorm die gebruikt wordt bij kleuters: we geven een aanzet tot cirkelen door gebruik te maken van de vertelstok. We maken ook afspraken met de kleuters: ik luister naar de andere kleuter, ik zit stil in de kring, ik ben stil in de kring.

- **Responsieve cirkel - de koffietascirkel**

Doel: op een oplossingsgerichte manier een klein probleem aanpakken. Ook een sfeer creëren waarin leerlingen gehoord worden is een doel. Er wordt met iedereen op zoek gegaan naar mogelijke oplossingen of verbeteringen.

Wanneer: als er een klein probleem moet opgelost worden in de klas.

Voor wie: voor alle leerlingen van de klas.

- **Responsieve cirkel - de OASE** (Oriëntatiefase → Appreciatiefase → Suggestiefase → Effectfase)
Doel: het ondersteunen als groep van één leerling die een probleem ervaart.
Wanneer: als één leerling een probleem ervaart en geen oplossing ziet.
Voor wie: Voor die ene leerling, gesteund door de groep.

- **Responsieve cirkel - de crisiscirkel**
Doel: een conflict uitklaren en daarna weer samen verder te kunnen.
Wanneer: als er intense spanningen zijn en waarbij er interventies aangewezen zijn.
Voor wie: betrokkenen van het conflict.

- **Responsieve cirkel - de steuncirkel**
Doel: het steunen van een leerling, leerlingen of een klas die door een bepaalde crisis getroffen zijn.
Wanneer: bij een crisissituatie.
Voor wie: leerling(en) die geraakt zijn door een crisis.

- **Herstelcirkel**
Doel: schade na een conflict herstellen door samen tot een gedragen, rechtvaardige oplossing te komen.
Wanneer: na een conflict, een incident.
Voor wie: alle betrokken partijen na een (ernstig) incident, samen met hun steunfiguren en relevante derden.

5. Preventieve en proactieve aanpak van pesten op onze school

5.1. Preventief en proactief werken

Het verschil tussen **preventief en proactief werken** tegen pesten op een basisschool is subtiel, maar belangrijk.

Het doel van preventief werken is pesten voorkomen voordat het begint. Het is gericht op het verminderen van de kans dat pesten ontstaat. Je maakt de omstandigheden veilig en positief, zodat pestgedrag minder kans krijgt. Dit zijn vaak structurele of organisatorische maatregelen.

Het doel van proactief werken is pesten actief vóór blijven door bewust gedrag en houding van leerlingen en leerkrachten te versterken. Het is gericht op bewustwording, betrokkenheid en sociale vaardigheden. Je onderneemt actief actie, ook als er nog géén pestprobleem is. Dit zijn vaak acties die pedagogisch of sociaal-emotioneel zijn van aard.

5.1.1. Preventief en proactief werken op de speelplaats en in de schooltuin

Onze speelplaats en onze schooltuin zijn twee plekken waar de leerlingen zich kunnen ontspannen, bewegen en samen plezier maken. Als kinderen actief kunnen spelen in een verzorgde groene en aangename omgeving brengt dit rust.

De leerlingen kunnen er vrij spelen, balsporten doen of gewoon even bijpraten op de banken. Verveling is één van de oorzaken van conflicten en pesterijen.

We kiezen voor actieve elementen zoals het voetbalveld, basketbalveld, trefbalveld, klimtoren voor de kleuters, het apen-parcour (AA), ballenspel (AA), twisterrad (AA), klimmuur (AA), de glijbanen, de speelkoffers, muziek op de speelplaats op vrijdag en het podium. Deze actieve elementen stimuleren het actief bewegen en het samenspel.

We kiezen ook voor rustige elementen zoals bomen, (picknick)banken om te zitten, een caravan (AA) om te lezen en te knutselen, de dieren (AA) en een wilgenhut (AA) in de tuin om rustig te praten. Deze rustige elementen stimuleren het emotioneel welzijn en sociale interactie.

Daarnaast kiezen we ook voor **preventieve en herstelgerichte elementen** zoals de speelwijzers (AA), een herstelmuur waar kinderen conflicten zelf kunnen oplossen, en onze wijzertjes (AA). Dit zijn leerlingen die samen met de leerkrachten het toezicht op de speelplaats ondersteunen. Deze elementen stimuleren veiligheid, structuur, conflictoplossing en positief gedrag.

We blijven voortdurend zoeken naar manieren om te werken aan een **positieve speelplaatscultuur**, waarin kinderen elkaar respecteren, samen spelen en zich goed voelen.

- Op de speelplaats speelt de **aanwezigheid van de leerkracht** een belangrijke rol bij het creëren van een veilige en rustige omgeving. Onze leerkrachten dragen een fluoehesje op de speelplaats. De methode van Nieuwe Autoriteit benadrukt dat leerkrachten zichtbaar, betrokken en consequent aanwezig zijn.
- De **speelwijzers** zorgen voor éénduidige, duidelijke afspraken. De kleuters en leerlingen moeten duidelijk weten wat mag en wat niet mag want anders kunnen er conflicten ontstaan. Daarom werden er speelwijzers gemaakt..
- De **caravan** (AA) biedt de mogelijkheid aan de leerlingen om even tot rust te kunnen komen. Het is een gerenoveerde caravan die nu gebruikt wordt als stille ruimte tijdens de speeltijden. Binnen deze caravan is er verschillende knutselgerei te vinden. Daarnaast is er ook plaats om een boek of strip te lezen.
- We hebben **spelletjesboeken** op verzoek van de leerlingen en leerkrachten om variatie op de speelplaats te brengen. Er zijn drie verschillende boekjes om aan de diverse interesses en verwachtingen te voldoen. Een algemeen spelletjesboek met spelletjes die iedereen kan spelen en weinig materiaal vereisen. Er is ook een balspellenboek en een spelletjesboek voor kleuters. De spelletjes worden duidelijk uitgelegd met de juiste spelregels om kinderen zelfstandig te laten spelen zonder conflict of ruzie.
- Tijdens de middagpauze worden onze **middagmaatjes** (AA), ingeschakeld. Leerkrachten en vrijwilligers zorgen ervoor dat de kinderen iets te doen hebben, zodat de middagpauze op een zinvolle en plezierige manier wordt ingevuld. Het doel is om de pauze te onderbreken met leuke, leerzame of ontspannende activiteiten, waardoor de kinderen actief bezig zijn, elkaar ontmoeten en de middag in een positieve sfeer kunnen voortzetten. Voorbeelden hiervan zijn: sport, knutselactiviteiten, denksport, voorleesmoment, film, ICT-activiteiten, werken in de (moes)tuin.
- Op onze school hebben we **een stille eetzaal** (AA) voor leerlingen die behoefte hebben aan een rustig en stil eetmoment. De leerkrachten en het zorgteam beslissen wie naar de stille eetzaal mag. Door in stilte te eten,

kunnen zij tot rust komen, zich concentreren op hun eten en ervaren ze minder stress. Dit helpt leerlingen om de middag op een ontspannen manier te beginnen en versterkt hun gevoel van veiligheid en comfort op school. Het draagt bij aan een positieve sfeer en ondersteunt het welzijn van alle leerlingen.

5.1.2. Preventief en proactief werken in de klas

In onze klassen werken we elke dag aan een warme en positieve sfeer, waar leerlingen zich veilig voelen, zichzelf kunnen zijn en respectvol met elkaar omgaan. We willen dat iedereen zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelt. We gebruiken positieve, verbindende en herstelgerichte initiatieven die bijdragen aan het welzijn en de groepssamenhang.

- **De begroetingsmuur** zorgt voor een warm en persoonlijk onthaal bij het begin van de dag. Zo start iedereen met een goed gevoel.
- Op **de trotsmuur** (AA) mogen leerlingen tonen waar ze fier op zijn. Dat versterkt hun zelfvertrouwen en waardering voor elkaars talenten.
- Met **leerling in de kijker** zetten we beurtelings iemand in de schijnwerpers, zodat iedereen gezien en gewaardeerd wordt binnen de klasgroep.
- Onze **klasafspraken** hangen zichtbaar uit en zijn samen met de leerlingen opgesteld. Ze zorgen voor duidelijkheid, structuur en een gevoel van eigenaarschap.
- Tijdens het **cirkelen** nemen we bewust tijd om met elkaar te praten, te luisteren en gevoelens te delen. Zo versterken we het groepsgevoel en pakken we kleine conflicten op een positieve manier aan.
- Met **de gevoelsmeter** leren onze kleuters en leerlingen hun emoties herkennen en benoemen. Dat helpt om beter te begrijpen hoe iedereen zich voelt en er gepast op te reageren.
- We belonen **positief gedrag** door het te benoemen en te waarderen. Zo leggen we de nadruk op wat goed loopt en stimuleren we positief en respectvol gedrag.
- Met onze leerlingen proberen we **verbindend, geweldloos te communiceren**. Dit doen we zowel preventief om conflicten te voorkomen door vanaf het

begin te focussen op wederzijds begrip. We doen dit ook actief herstelgericht omdat het ook een methode is om bestaande conflicten constructief op te lossen door dieper in te gaan op de gevoelens en behoeften achter de communicatie. De methode van Marshall Rosenberg bestaat uit vier stappen: waarnemen, gevoel, behoefte en verzoek.

- De **rustbox** is een bestaande, theoretisch onderbouwde online tool. Deze helpt kinderen, jongeren en hun begeleiders om 'rustig' te blijven of te worden. Met deze tool reguleer je het stressniveau en verlaag je de spanningsopbouw bij kleuter of leerling.

6. Actief herstelgerichte aanpak van pesten op onze school

6.1. Actief herstelgericht werken op de speelplaats en in de schooltuin

- **Geweldloos communiceren** op de speelplaats en in de tuin doen we ook aan actief herstelgericht omdat het ook een methode is om bestaande conflicten constructief op te lossen door dieper in te gaan op de gevoelens en behoeften achter de communicatie. De methode van Marshall Rosenberg bestaat uit vier stappen: waarnemen, gevoel, behoefte en verzoek.
- **Onze wijzertjes** (AA), zijn de extra ogen van de leerkrachten op de speelplaats en helpen mee om toezicht te houden (geen oordeel vellen, niet klikken, geen interventies doen...), zodat de speelplaats veilig en gezellig blijft. Ze zorgen voor extra aanwezigheid en nabijheid. Deze leerlingen krijgen een speciale opleiding tot wijzertje, zodat ze weten hoe ze verantwoordelijk en alert kunnen zijn. Het toezicht gebeurt volgens een beurtrol en een duidelijk toezichtschema, zodat iedereen weet wanneer en waar hij of zij aan de beurt is. Door hun inzet leren de wijzertjes verantwoordelijkheid, samenwerken en oog hebben voor elkaar, terwijl ze de leerkrachten ondersteunen bij het creëren van een veilige speelomgeving.
- Op de speelplaats is **een stille hoek** (AA). Dit is een plek waar leerlingen zich even kunnen terugtrekken om tot rust te komen na een conflict of een ruzie. De stille hoek biedt een veilige omgeving waarin de leerlingen de kans krijgen om hun emoties te verwerken, na te denken en opnieuw verbinding te maken met zichzelf en de anderen. De leerkrachten houden toezicht en volgen op wanneer een leerling in de stille hoek zit. Soms kiest een leerling ervoor om te praten met de toezichthoudende leerkracht, de klasleerkracht of iemand van het zorgteam. Andere keren is even alleen zijn precies wat nodig is en ook dat wordt gerespecteerd.
- **Het denkvak** (AA) op de kleuterspeelplaats gebruiken we als een hulpmiddel om kleuters te leren omgaan met moeilijke situaties. Wanneer er een ruzie, conflict of ongewenst gedrag plaatsvindt, kan een kleuter even plaatsnemen op het denkvak. Door even afstand te nemen van de situatie krijgt de kleuter de kans om zijn of haar emoties te reguleren. Na dit rustmoment gaat de leerkracht in gesprek met de kleuter. Samen wordt besproken wat er precies gebeurd is, waarom het niet juist was en hoe het in de toekomst beter kan worden aangepakt. Hierbij kan ook de win-wintafel gebruikt worden.

- Bij onze **herstelmuur** in een rustige hoek op de speelplaats kunnen de leerlingen conflicten oplossen met elkaar.
- Voor leerlingen voor wie de stille hoek niet voldoende is, is er een **vluchtroute** naar een speciale **vluchtplek**, waar zij in alle veiligheid hun emoties verder kunnen verwerken.

6.2. Actief herstelgericht werken met de klas, een kleine groep of individueel

- **Geweldloos communiceren** in de klas doen we hier actief herstelgericht omdat het ook een methode is om bestaande conflicten constructief op te lossen door dieper in te gaan op de gevoelens en behoeften achter de communicatie. De methode van Marshall Rosenberg bestaat uit vier stappen: waarnemen, gevoel, behoefte en verzoek.
- **Cirkelen** (zie 5)
- Om leerlingen te helpen op een veilige en begrijpelijke manier over hun gevoelens en gedrag te praten, gebruiken we op school **de methode van de vier dieren** (AK).
Deze methode maakt het voor kinderen makkelijker om te verwoorden wat ze voelen, wat ze nodig hebben en hoe ze kunnen omgaan met conflicten of lastige situaties.
Elk dier staat symbool voor een andere manier van communiceren:
 - Het konijn zegt: “Ik heb een knuffel voor je.”
Dit dier staat voor vriendelijkheid, troost en verbinding. Het helpt leerlingen om warmte te tonen en contact te herstellen na een moeilijke situatie.
 - De schildpad zegt: “Sorry, het spijt me dat ...”
De schildpad leert kinderen verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag en spijt te tonen wanneer ze iemand hebben gekwetst of iets fout hebben gedaan.
 - De bij zegt: “Ik heb er last van dat ...”
Dit dier helpt leerlingen hun gevoelens te uiten wanneer iets hen stoort of pijn doet. Zo leren ze aangeven wat er moeilijk is, zonder de ander te beschuldigen.

- De uil zegt: “Klopt het dat ...?”
De uil staat voor luisteren, nadenken en vragen stellen. Hij helpt leerlingen om situaties beter te begrijpen, misverstanden op te helderen en samen tot inzicht te komen.

Deze vier dieren worden gebruikt in herstelgesprekken op school, zowel wanneer iets goed gaat als wanneer er een conflict of pestgedrag is. Ze bieden kinderen een eenvoudig en herkenbaar kader om emoties te benoemen, verantwoordelijkheid te nemen en tot herstel te komen. Zo leren leerlingen stap voor stap om op een respectvolle en empathische manier met elkaar om te gaan.

- Op school gebruiken we **de denkbox** als hulpmiddel om leerlingen te laten reflecteren over hun gedrag. De denkbox is een online reflectietool die werd ontwikkeld binnen onze school en wordt ingezet wanneer een leerling zich niet aan de afspraken houdt of een situatie aanleiding geeft tot conflicten of pestgedrag. Dit kan bijvoorbeeld gaan om iemand uitschelden of kwetsen, iemand pijn doen, lelijke woorden gebruiken, iets stuk maken of zich niet houden aan klas- of schoolafspraken.
Het doel van de denkbox is niet om te straffen, maar om leerlingen te helpen stilstaan bij wat er gebeurd is, waarom het gebeurd is en wat ze in de toekomst anders kunnen doen. Na het invullen wordt de denkbox automatisch doorgestuurd naar het zorgteam. De leerkracht of een lid van het zorgteam bespreekt de inhoud daarna met de leerling om samen te zoeken naar mogelijke oplossingen of herstelacties.
Als onderdeel van dit proces blijft de leerling één speeltijd binnen om een korte tekst over te schrijven. De denkbox wordt vervolgens meegegeven naar huis zodat ouders op de hoogte zijn en in gesprek gaan met hun kind. Ouders ondertekenen de brief en kunnen indien gewenst hun bevindingen of opmerkingen noteren.
- Soms kan een leerling tijdens de les nood hebben aan **een vluchtroute naar een vluchtplek**. Dit kan om even afstand te nemen van de klas om zich te kalmeren of om te herstellen van een ingrijpende situatie. De leerkracht begeleidt de leerling zorgvuldig, zodat het moment veilig verloopt en de leerling zich gesteund voelt.

Het gebruik van de vluchtplek is ook belangrijk voor rust en veiligheid van de rest van de klas en de leerkracht.

Indien de leerling of de klas dit wil kan er later een (cirkel)gesprek plaatsvinden met de klasleerkracht of het zorgteam.

- Binnen onze school gebruiken we **geweldloos verzet** om onacceptabel gedrag van leerlingen of klassen aan te pakken.
Een **aankondigingsbrief** maakt op een kalme, vastberaden en respectvolle manier duidelijk welk gedrag niet langer wordt getolereerd en dat de school zich actief zal verzetten, met steun van het team en indien nodig de ouders. De brief met duidelijke boodschap benadrukt dat verantwoordelijkheid voor verandering niet alleen bij de leerling of de klas ligt, maar gedeeld wordt met het volledige schoolteam. Het schoolteam is bereid om over te gaan tot acties.
- Eén van de hierboven vermelde acties kan een **sit-in** zijn. Een sit-in is een rustige, zichtbare en gecontroleerde aanwezigheid van teamleden of medeleerlingen rond de leerling of klas, gericht op het stoppen van het ongewenste gedrag zonder geweld of escalatie, zodat duidelijk wordt dat het gedrag niet meer alleen gedragen wordt.

7. Anti-pestbeleid

Op onze school willen we dat leerlingen zich veilig, gehoord en ondersteund voelen. Daarom hebben we een duidelijke en toegankelijke procedure voor het melden, behandelen en opvolgen van pestsituaties.

7.1 Van eerste melding tot nazorg

De **klasleerkracht** is meestal het eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. Zij kunnen hun zorgen of problemen rechtstreeks met de leerkracht bespreken. Het is belangrijk dat de leerkracht aandachtig luistert, gerichte vragen stelt en het gesprek zorgvuldig noteert.

Daarnaast beschikt onze school over **vertrouwenspersonen**: directeur Ellen, zorgcoördinator Peter en zorgcoördinator Tine. Ook bij hen kunnen leerlingen en ouders terecht voor een melding. Net als de leerkrachten luisteren zij, stellen ze vragen en registreren ze het gesprek. Zij waken bovendien over de opvolging en de coördinatie van alle acties, zodat geen enkele melding verloren gaat.

Onze school maakt ook gebruik van **een digitale meldbox**. Deze meldbox staat op onze schoolwebsite en op elke Chromebook van de leerlingen. Leerlingen en ouders kunnen hier, anoniem of niet, pestgedrag melden dat ze zelf ervaren of waarvan ze getuige zijn. De meldbox verlaagt de drempel om te melden en maakt het mogelijk om digitaal bewijs toe te voegen, bijvoorbeeld screenshots bij online pesten. Alle meldingen komen bij het zorgteam terecht, dat ze zorgvuldig analyseert en opvolgt. Zo kunnen we snel en efficiënt reageren, trends herkennen en preventieve maatregelen nemen. Het slachtoffer wordt steeds goed geïnformeerd en ondersteund, wat vertrouwen geeft in de procedure.

Wanneer een melding binnenkomt, brengen we eerst zorgvuldig **in kaart** wat er precies aan de hand is. We verzamelen informatie over wie betrokken is, wat er gebeurt, en waar en wanneer de situatie zich voordoet. Er vinden **afzonderlijke gesprekken** plaats met het slachtoffer, de pester(s) en eventuele getuigen, zodat we een volledig en objectief beeld krijgen.

Vervolgens **analyseren** we het pestgedrag: gaat het om verbaal, fysiek of digitaal pesten? Is het een eenmalige gebeurtenis of een terugkerend patroon? Op basis van deze analyse is er **overleg** tussen de klasleerkracht, het zorgteam en de vertrouwenspersoon, zodat de gepaste vervolgstappen worden bepaald en de nodige **ondersteuning** kan worden geboden.

Alle informatie en interventies worden nauwkeurig **geregistreerd**. Dit zorgt voor overzicht en maakt het mogelijk om de situatie op te volgen en patronen te herkennen. Na de interventies wordt de pestsituatie **actief opgevolgd**. Regelmatig

wordt gecontroleerd of het pesten daadwerkelijk is gestopt en of het slachtoffer zich opnieuw veilig voelt. Het zorgteam, de klasleerkracht en de vertrouwenspersoon blijven in gesprek met zowel slachtoffer als pester(s), en bevragen indien nodig opnieuw getuigen. Voor alle betrokkenen voorzien we gerichte **nazorg**.

Dankzij deze intensieve opvolging kunnen we snel ingrijpen wanneer er zich nieuwe incidenten voordoen en bieden we extra begeleiding waar nodig. De geregistreerde stappen helpen ons bovendien om **toekomstige preventie** verder te versterken.

7.2. Rollen en verantwoordelijkheden

De **leerkrachten** werken aan een veilig en positief schoolklimaat, stimuleren respectvol gedrag en grijpen meteen in bij pestgedrag. Zij begeleiden leerlingen en rapporteren incidenten.

De **directie** bewaakt het beleid rond pesten en ziet toe op de correcte uitvoering ervan.

Het **zorgteam**, eventueel samen met het **CLB**, begeleidt zowel slachtoffers als pester(s) en adviseert over passende interventies.

Pester(s) zijn verantwoordelijk voor hun gedrag en krijgen begeleiding om te begrijpen waarom pesten onaanvaardbaar is en welke gevolgen het heeft.

De **gepeste leerling** wordt aangemoedigd om pesten te melden en actief mee te werken aan oplossingen, waarbij het belangrijk is dat hij of zij zich veilig voelt en ondersteuning aanvaardt.

Alle leerlingen moeten de schoolregels respecteren en worden gestimuleerd om pesten te melden wanneer ze het zien of meemaken.

Wanneer er sprake is van pesten, nodigen we **de ouders** van alle betrokken leerlingen uit voor een herstelgesprek of herstelcirkel. We focussen daarbij niet op schuld, maar op herstel van vertrouwen en relaties. Ouders denken mee over oplossingen en ondersteunen hun kind in het leerproces dat hieruit voortvloeit. We benadrukken dat het niet de bedoeling is dat ouders zelf het conflict oplossen, extra straffen opleggen of overhaaste conclusies trekken. Vertrouwen, overleg en open communicatie zijn cruciaal.

Bij ernstige of strafbare vormen van pesten wordt **de lokale politie** ingeschakeld door de school.

8. Ouderbetrokkenheid

Ouders zijn belangrijke **partners** in ons anti-pestbeleid. Daarom informeren we hen goed en betrekken we hen actief bij preventie, opvolging en herstel. Aan het begin van het schooljaar krijgen ouders via **Questi** uitleg over het antipestplan en onze initiatieven. Ze kunnen het volledige plan altijd raadplegen. De ouders ontvangen de bijlage [STOP \(CYBER\)PESTEN wegwijzer voor ouders](#) en hierbij de QR-code voor de brochure “*Pesten aanpakken. Wat kunnen ouders doen?*” met tips om signalen te herkennen en thuis het gesprek aan te gaan. Ook **de digitale meldbox** en **de denkbox** worden toegelicht.

Via **nieuwsbrieven** en **de schoolwebsite** blijven ouders op de hoogte van ons beleid. Ze weten steeds bij wie ze terecht kunnen met vragen: de klasleerkracht, het zorgteam of de directie.

We moedigen ouders aan om thuis aandacht te hebben voor een positief en respectvol klimaat en om waarden als respect, verdraagzaamheid en empathie te versterken.

We hebben ook een **procedure** om cyberpesten te voorkomen of te bestrijden.

9. Opleiding en bijscholing

Om ons als school beter te kunnen wapenen tegen pesten en een veilige leeromgeving voor alle leerlingen te creëren, is het belangrijk dat wij ons blijven bijscholen op dit thema. Er zijn verschillende manieren waarop wij dat doen.

Ten eerste maken we gebruik van **studiedagen en workshops**. Externe experts of gespecialiseerde organisaties kunnen hierbij een workshop verzorgen, zodat we niet alleen theorie krijgen, maar ook praktische handvatten voor in de klas.

Daarnaast is **literatuur** en **vakboeken** lezen een waardevolle manier om kennis te verdiepen.

Ook **online leren** biedt veel mogelijkheden. Door **webinars** te volgen kunnen we flexibel nieuwe kennis opdoen.

Verder is het nuttig om **websites** en **blogs** te raadplegen. Door deze informatie te verzamelen in een interne kennisbank of door samenvattingen te delen, houden we elkaar op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen en best practices.

Tot slot kan **intervisie** een krachtig middel zijn. Door casussen uit de eigen praktijk te bespreken, leren leerkrachten van elkaar en ontwikkelen we gezamenlijk strategieën om pestgedrag te signaleren en effectief aan te pakken.

Door deze verschillende vormen van bijscholing te combineren – van workshops en boeken tot online leren en kennis delen – zorgen we ervoor dat ons team goed toegerust is om pesten vroegtijdig te herkennen, te voorkomen en te bestrijden, zodat elke leerling zich veilig en gehoord voelt op school. waar nodig bijgestuurd.

Bronnen

Studiedagen of workshops:

Das, K. (n.d.). *Nieuwe autoriteit* [Studiedag/workshop].

Vanroy, K. (n.d.). *Basisrust in de klas* [Studiedag/workshop].

Taghon, G. (n.d.). *Antwoorden op agressie en grensoverschrijdend gedrag* [Studiedag/workshop].

Jansens, A. (n.d.). *Maak het niet te bont: Verbindend omgaan met moeilijk te begrijpen gedrag* [Studiedag/workshop].

Jansens, A. (n.d.). *Moeilijk gedrag en sociaal-emotionele ontwikkeling* [Studiedag/workshop].

Jaenen, A. (n.d.). *Nieuwe autoriteit en geweldloos verzet* [Studiedag/workshop].

Termote, T. (n.d.). *De gevaren van het internet* [Studiedag/workshop].

Wysman, M. (n.d.). *Praten met ouders: Bridge over troubled water* [Studiedag/workshop].

Boeken:

Omer, H. (2011). *Nieuwe autoriteit*. Amsterdam: Hogrefe Uitgevers.

Omer, H. (2021). *Nieuwe autoriteit: Verbindend gezag voor het onderwijs*. Pelckmans.

Wetenschappelijk onderzoek - studies - artikels:

Lodi, E., Perrella, L., Lepri, G. L., Scarpa, M. L., & Patrizi, P. (2022). *The use of restorative justice and restorative practices in schools: A systematic literature review*. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(1), 96. <https://doi.org/10.3390/ijerph19010096>

Webinars:

't Zonnekind. (z.j.). *Pesten: De impact op het leven van je kind/ tiener*. Workshop / webinar.

ON Zuid. (z.j.). *Nieuwe autoriteit en geweldloos verzet in het BO*. Webinar.

ON Zuid. (z.j.). *Help, waar komt dit gedrag vandaan?*. Webinar.

ON Zuid. (z.j.). *Rustbox en Sorrybox*. Webinar.

Brochures:

Universiteit Antwerpen. (z.d.). *'Samen sterk!' Leerkrachten tegen pesten en voor harmonie in de klas. Wetenschappelijk onderbouwde tips en adviezen voor leerkrachten in hun dynamische rollen* [PDF].

<https://medialibrary.uantwerpen.be/files/57149/ee211369-b294-4440-a4c9-1408599e2bb3.pdf>

VCOV. (z.d.). *STOP (CYBER)PESTEN: wegwijzer voor ouders* [PDF].

<https://www.vcov.be>

VCOV. (z.d.). *Pesten aanpakken: wat kunnen ouders doen?* [PDF].

<https://www.vcov.be>

Informatieve en educatieve websites:

Kies Kleur Tegen Pesten. (z.d.). *Website over pesten en preventie*.

<https://www.kieskleurtegenpesten.be>

Alles over Pesten. (z.d.). *Informatie en educatie over pesten*.

<https://www.allesoverpesten.be>

Stop Pesten Nu. (z.d.). *Preventie en tips tegen pesten*. <https://www.stoppesten.nl>

Zelfscan Pesten Onderwijs. (z.d.). *Instrument voor scholen om pestgedrag te monitoren*. <https://www.zelfscanpestenonderwijs.be>

Veilig Online. (z.d.). *Tips en informatie over veilig internetgebruik*.

<https://veiligonline.be>

Readymag. (z.d.). *Educatieve platformen en interactieve content*.

<https://readymag.website>

Grenswijs. (z.d.). *Ouders en scholen tegen pesten*. <https://www.grenswijs.be>

KiVa School. (z.d.). *Programma ter preventie van pesten in scholen.*
<https://www.kivaschool.nl>

Loket Verzet. (z.d.). *Ondersteuning en advies bij conflicten en pesten.*
<https://www.loket-verzet.be>

Elpen. (z.d.). *Onderwijs en begeleiding rond pesten.* <https://www.elpen.be>

Pro Katholiek Onderwijs Vlaanderen. (z.d.). *Beleidsinformatie en tools voor scholen.*
<https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen>

Websites voor directe hulp en ondersteuning:

Awel. (z.d.). *Hulp en informatie voor kinderen en jongeren.*
<https://www.awel.be>

Kinderrechten.be. (z.d.). *Informatie over de rechten van het kind.*
<https://www.kinderrechten.be>

Child Focus. (z.d.). *Ondersteuning bij vermiste kinderen en online veiligheid.*
<https://www.childfocus.be>

Pimento. (z.d.). *Informatie, advies en vorming over pesten en schoolbeleid.*
<https://www.pimento.be>

Vrij CLB. (z.d.). *Ondersteuning en begeleiding voor leerlingen.* <https://www.vrijclb.be>

Politie.be. (z.d.). *Veiligheid, preventie en meldingen van incidenten.*
<https://www.politie.be>

Bachelorproeven uitgewerkt op onze school:

VIVES Kortrijk. (2000–2021). *De ideale speelwijzer: Een kwaliteitsvolle speelplaats met speel- en leerkansen waar er plaats is voor ontspanning, verbinding en herstel* [Bachelorproef, De Wijzer Aarsele].

VIVES Kortrijk. (2021–2022). *Op weg naar een herstelgerichte en verbindende basisschool: De verschillende niveaus van de preventiepiramide toegepast in De Wijzer* [Bachelorproef, De Wijzer Aarsele].

VIVES Kortrijk. (2022–2023). *De Wijzer in Aarsele: Bouwen aan een herstelgerichte basisschool – KT Herstelgericht en verbindend werken* [Bachelorproef, De Wijzer Aarsele].

VIVES Kortrijk. (2023–2024). *Herstelgericht werken op school* [Bachelorproef, De Wijzer Aarsele].

VIVES Kortrijk. (2024–2025) *Toolboxen in het basisonderwijs* [Bachelorproef, De Wijzer Aarsele].